

DOI 10.31558/2307-2318.2023.1.14

УДК 332.122

JEL: F02, O18, R12

Якушева О.В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та управління,
Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4849-0323>
e-mail: ksyushanovickay@gmail.com

**РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ ПОШИРЕННЯ ПРОЦЕСІВ КОНВЕРГЕНЦІЇ:
ЧИННИКИ ТА СТРУКТУРНІ ОЗНАКИ**

У статті визначено роль та значення процесів конвергенції на національному та міжнародному рівнях. Встановлено, що збільшення процесів агломерації у кількох потужних містах створюють проблеми збалансованого економічного розвитку країни та послаблюють потенціал інших регіонів. Систематизовано існуючі чинники впливу на процеси розвитку конвергенції та на основі наявних розроблено систему чинників впливу на поширення конвергенції регіонального розвитку. Встановлено, що найбільш впливовими на рівень конвергенції є соціально-економічні фактори, оскільки вони визначають структуру та тип конвергенції, які можуть проявлятися відповідно до регіонів або певної групи регіонів. Сформовано структурні ознаки конвергенції соціально-економічного розвитку регіону та визначено взаємозв'язок ознак регіону та регіональної конвергенції. Встановлено, що ознаки регіону передбачають багатofункціональну систему, яка саморозвивається та формує підґрунтя для подальшого споріднення у економічному просторі – конвергентних процесів.

Ключові слова: конвергенція, регіон, збалансування, диспропорції, соціально-економічний розвиток, ознаки, чинники впливу

Табл. – 2, Літ. – 27

Yakusheva O.

candidate of economic sciences, associate professor,
Associate Professor of the Department of Economics and Management,
Cherkasy State Technological University, Cherkasy,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4849-0323>
e-mail: ksyushanovickay@gmail.com

**REGIONAL ASPECT OF THE SPREAD OF CONVERGENCE PROCESSES:
FACTORS AND STRUCTURAL SIGNS**

The article defines the role and significance of convergence processes at the national and international levels. It has been established that the increase in agglomeration processes in several powerful cities creates problems for the balanced economic development of the country and weakens the potential of other regions. The existing factors of influence on the processes of convergence development have been systematized, and a system of factors influencing the spread of regional development convergence has been developed based on the existing factors. It has been established that socio-economic factors are the most influential on the level of convergence, as they determine the structure and type of convergence that may manifest according to regions or a certain group of regions. The structural features of the

convergence of the socio-economic development of the region were formed and the relationship between the features of the region and regional convergence was determined. It was established that the characteristics of the region provide for a multifunctional system that develops itself and forms the basis for further kinship in the economic space - convergent processes.

Keywords: *convergence, region, balancing, disproportions, socio-economic development, signs, influencing factors*

Table – 2, Lit. – 27

Постановка проблеми. Відмінності у соціально-економічному розвитку регіонів мають місце майже в усіх країнах світу незалежно від їх масштабів та інтенсивності розвитку, а також економічного потенціалу, державного устрою та політичної системи. Ці відмінності, як правило, мають структурний характер та викликані полюсним розміщенням потужностей, відповідними кліматичними умовами, недостатнім розвитком інфраструктури, особливостями політичного устрою тощо. Досвід регіонального розвитку країн свідчить, що територіальні диспропорції у країнах достатньо стійкі у часі та за змістом, а їх ліквідація вимагає тривалого часу та узгодженої системи дії як національних, так і регіональних органів влади. Стрімкі трансформаційні зміни у світі диктують нові умови існування просторової економіки та висувають необхідність більш глибокого дослідження особливостей конвергентних відносин між країнами та регіонами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Регіональна економіка вважається достатньо молодого наукою, яка зародилася наприкінці ХХ ст. Питаннями регіонального диспропорційного розвитку займалися такі зарубіжні вчені, як У. Айзард, Дж. К. Гелбрейт, Г. Мюрдаль. З вітчизняних вчених такими проблемами займалися З. Варналій, В. Геєць, Б. Данилишин, Я. Жаліло.

У. Айзард намагався створити інтегральну модель територіальної проєкції соціально-економічного життя суспільства, створивши школу просторового аналізу [1]. Дж.К. Гелбрейт висував думку про «суспільство споживання», яке породжує економічний дисбаланс, спрямовуючи занадто багато ресурсів на виробництво споживчих товарів замість їх спрямування на інфраструктуру та інновації [2]. Г. Мюрдаль висував думку, що причиною зростаючого розриву між бідними й багатими країнами він вбачає в «колоподібному й кумулятивному впливі індустріалізації», вирішення якої він вважає у підвищенні рівня націоналізму в країні [3]. У більшості досліджень доводиться необхідність поширення конвергентних зв'язків між територіями різного масштабу, проте недостатньо глибоко розкрито чинники поширення конвергентних відносин в регіональному просторі, а також існуючі класифікаційні ознаки, які характеризують ступінь зближення територій.

Метою дослідження є формування чинників поширення конвергенції з урахуванням сучасних трансформаційних змін просторової економіки та систематизація структурних ознак конвергенції соціально-економічного розвитку регіону.

Викладення основного матеріалу дослідження. Сучасний просторовий розвиток України характеризується такими основними трансформаційними тенденціями, як: посилення міжрегіональної соціально-економічної диференціації; поєднання процесів внутрідержавної міжрегіональної інтеграції та дезінтеграції; перехід від економічного спаду до економічного зростання із значними регіональними особливостями [4]. На нашу думку зростаючі диспропорції соціально-економічного розвитку регіонів України посилюють поляризацію економічного ландшафту,

внаслідок чого відбуваються неконтрольований розвиток процесів урбанізації, занепад сільських територій та зростання масштабів периферійних територій.

Аналіз концентрації економічної активності на регіональному рівні дозволив визначити, що майже 50% створеної валової доданої вартості у промисловості України зосереджується у 31 місті з населенням понад 200 тис. [5]. Приток інвестицій, ресурсів та людського капіталу відбувається у найбільш інноваційних містах, які мають розвинену інфраструктуру та розвиток продуктивних сил. З одного боку, така ситуація дозволяє таким потужним містам виходити на новий технологічний рівень свого розвитку, а з іншого боку – міста із меншою концентрацією економічної активності страждають від браку необхідних технологій та ресурсів, що підвищує регіональні розбіжності та міжрегіональні диспропорції у країні. На національному рівні недостатньо акцентується увага на збалансованому регіональному розвитку країни.

Зарубіжний досвід просторого розвитку свідчить, що територіальна концентрація проявляється у різних масштабах як малих, так і великих держав. Зокрема, 40% зайнятих у США зосереджено в обмеженій кількості округів площею, яка складає лише 1,5% від загальної площі країни, а географічна щільність працюючих у багатьох секторах економіки суттєво зросла в останні роки [6]. Тобто, збільшення процесів агломерації у кількох потужних містах створюють проблеми збалансованого економічного розвитку країни та послаблюють потенціал інших регіонів, що лише починають розвиватися.

Процеси концентрації та зосередження в умовах відкритої економіки відбуваються на територіях різного масштабу. Зі створенням найбільших у світі регіонів інтеграції, таких як НАФТА, ЄС, Південна та Східна Азія, відбулось збільшення світового ВВП на 80% [7]. Тобто, єднання економічної активності територій підвищують їх продуктивність та посилюють потенціал один одного.

Як показують дослідження [5; 6; 7], значний вплив на концентрацію економічної активності має ефект агломерації. Притому, у країнах, що розвиваються диспропорції між рівнем соціально-економічного розвитку міських та сільських територій значно переважають такі ж процеси в розвинутих країнах, що свідчить про дію процесів урбанізації, зосередження виробництва та переміщення економічно активного населення до територій з високою економічною концентрацією [8]. Подальша еволюція урбанізованих територій підвищуватиме регіональні диспропорції розвитку та вимагатиме пошуку нових динамічних шляхів збалансованого соціально-економічного розвитку.

Тому інтеграційні процеси між регіонами є важливим етапом зменшення диспропорцій всередині країни та розосередження економічної активності. В. Борщевський [9], Г. Возняк [10], А. Григорєва [11], О. Джалілов [12] та інші дослідники висувають думку, що дивергентні процеси неминучі та саме вони запускають зворотний процес конвергентних відносин між регіонами, які генерують ефект тяжіння до себе менш розвинутих регіонів. Державна влада починає шукати чинники зацікавленості розвинених регіонів в інтеграції їх з депресивними територіями та підвищує взаємозалежність між регіонами, що сприяє взаємному економічному зростанню. Синхронне економічне зростання регіонального розвитку є на сьогодні пріоритетним завданням будь-якої держави. Розглянемо які пріоритетні засади вкладають вітчизняні та зарубіжні вчені у твердження щодо збалансованого економічного розвитку територій.

Засновники теорії економічного зростання П. Ромер та Р. Лукас основними факторами поширення та розвитку конвергенції між територіями вважають збільшення капіталовкладень у науково-дослідницьку, конструкторську діяльність та інвестиції в людський капітал [13; 14]. На думку вчених сучасна відкрита економіка базується на розвинутій науці та достатніх обсягах нагромадженого людського капіталу, що сприяє

підвищенню взаємозв'язків між складовими загальної економічної системи.

Пріоритетність розосередження та агломерації економічної активності у процесі регіонального розвитку висувається П. Кругманом у теорії «нової економічної географії», який обґрунтував взаємодію розміру ринку із масштабом внутрішньої просторової економіки підприємств, їх транспортними витратами [15]. Тобто, вчений вкладає основний зміст у питання збалансування економічного розвитку територій через можливе корегування процесів агломерації та подальшої деконцентрації економічної активності кількох промислових центрів країни з метою її розосередження на усі території.

Серед сучасних наукових праць, які досліджують широкий спектр напрямів збалансованого регіонального розвитку і відносяться до інституційної економіки, слід відмітити праці Д. Родріка, Д. Аджемоглу і С. Джонсона, які наголошують на важливості впливу на економічний розвиток в умовах глобалізації політичних та правових інститутів [16; 17]. Інституціональне середовище є базовим етапом формування та реалізації умов збалансування просторової економіки та ініціює законодавче закріплення пріоритетних засад збалансування економічного розвитку регіонів.

Значний досвід забезпечення конвергенції регіонів має Європейський Союз, біля 30% бюджету якого йде на реалізацію політики конвергентності – «...зменшення розбіжності у рівнях розвитку різних регіонів...» [18]. З моменту формування стратегії «Європа 2020» країни Європейського союзу суттєво трансформували свою промислову політику у напрямі спільного співробітництва через надання додаткових фінансових ресурсів.

Як кожне явище, процес конвергенції перебуває під впливом різних чинників, які відрізняються як за силою, так і за тривалістю впливу. Досліджуючи регіональні диспропорції та умови, що збалансовують соціально-економічний розвиток, варто виділити думку В. Чужикова, який до основних чинників збалансування регіонів на мезорівні виділяє такі складові [19]:

- спільне географічне положення;
- територіальна єдність;
- відносна природно-кліматична однорідність;
- подібна спеціалізація;
- спільна виробнича та соціальна інфраструктури;
- наявність стійких економічних внутрішніх зв'язків;
- формування спільних інтересів територіально-адміністративних одиниць щодо реалізації єдиної регіональної політики;
- відносна демографічна єдність;
- характер зовнішньоекономічних зв'язків.

Тобто, варто зазначити, що територіально розвиток регіонів є контекст-залежним та визначається численними факторами та чинниками, кількість яких із часом зростає. Проведені дослідження свідчать, що деякі вчені виділяють один чинник збалансованого економічного розвитку регіонів, інші вчені виділяють низку чинників, які можуть впливати на конвергенцію. Систематизація наведених вітчизняними та зарубіжними вченими тверджень дала змогу сформувати системне бачення чинників впливу на поширення конвергенції регіонального розвитку, яка представлена на рис. 1.

У широкому розумінні теорія конвергенції охоплює різні сфери суспільного розвитку – від культурних і політичних, й до екологічних та психологічних. На нашу думку у регіональному просторі достатньо велика кількість факторів та чинників впливає на розвиток конвергенції.

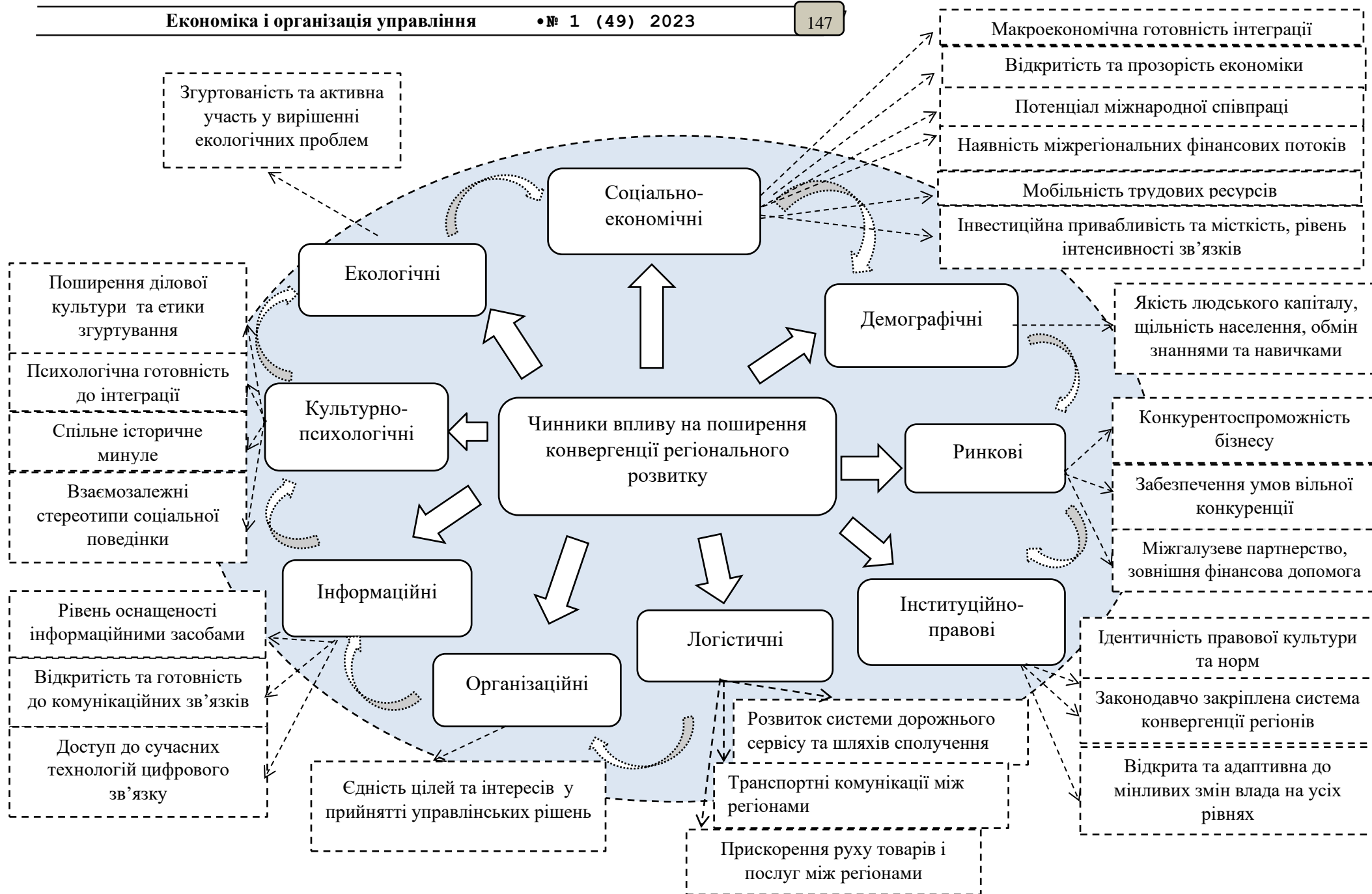

Рис. 1. Чинники впливу на поширення конвергенції регіонального розвитку

Джерело: складено автором

Інституційно-правові чинники формують базу регіональної політики, з якої має розпочинатися процес конвергенції, окреслюються чіткі норми та програми щодо подальших дій регіональної та місцевої влади в напрямі конвергентного розвитку.

Логістичні, інформаційні та організаційні чинники здійснюють функціональне просування конвергентних процесів у регіональному просторі для більшого взаємопроникнення та споріднення.

Інформаційні та культурно-психологічні чинники показують ментальну й комунікаційну готовність з огляду на соціальну поведінку та мислення населення певних регіонів щодо доцільності докладання зусиль для досягнення чинників конвергенції.

Екологічні чинники пов'язані з наявністю об'єднуючих регіони екологічних проблем, які мають вирішуватися спільно та потребують взаєморозуміння й об'єднання потенціалу кожного регіону, створення й дотримання єдиних для всіх територій країни стандартів збереження навколишнього середовища.

Враховуючи пріоритетність соціально-економічних чинників впливу на поширення проявів ознак конвергенції між регіонами, доцільно сконцентрувати увагу на проблематиці соціально-економічної конвергенції. На нашу думку, такий процес характеризує зближення параметрів соціально-економічного розвитку, який запускає усі етапи збалансування сучасних драйверів розбудови економіки.

Регіон як структурний елемент держави виступає в різних парадигмах розвитку, має свої пріоритетні напрями дії, що визначаються специфікою його соціально-економічного простору та виступає як суб'єкт макроекономічних реформ. Згідно думки Ю. Королюка «регіон – це територія в адміністративних межах країни, що характеризується такими основоположними характеристиками: комплексністю, цілісністю, спеціалізацією і керованістю [20, с. 19]. Відповідно до визначення основною метою функціонування регіону є досягнення принципів самокерованості, самоокупності та незалежності, у той час як регіональна конвергенція спрямовує зусилля на досягнення системності та згуртованості з іншими регіонами, а також враховує інтереси не лише свого регіону а й інших, рівень їх розвитку та ступінь збалансування при існуючій відносній самостійності кожного регіону. Це скоординовані та спрямовані на збалансування управлінські цілі, узгоджена політика управління регіональним розвитком, інтегровані системні перетворення у напрямі урівноваження регіонального розвитку тощо.

Слід зазначити, що науковці розглядають конвергенцію як, з однієї сторони, необхідну умову зближення розвитку регіонів, а з іншої, як результат соціально-економічного розвитку та співпраці регіонів. Суб'єктивна роль кожного регіону визначається через систему міжрегіональних взаємозв'язків і взаємодії з державою, іншими регіонами України та державами. Тобто, ознаки регіону передбачають багатofункціональну систему, яка саморозвивається та формує підґрунтя для подальшого споріднення у економічному просторі – конвергентних процесів. Враховуючи пріоритетність та значимість соціально-економічних параметрів для збалансованого розвитку регіонів, вважаємо доцільним сформулювати ознаки конвергенції соціально-економічного розвитку регіону, які характеризують ключові позиції соціального та економічного зближення регіонів (рис. 2).

Вагомою рисою сучасного етапу розвитку розвинутого суспільства є сприяння глобальній соціально-економічній конвергенції територій через посилення інституційної спроможності структур глобального управління. Зокрема, у системі глобального економічного регулювання, де G 20 (Група 20) виступає одним із найвпливовіших політичних центрів світу, поступово впроваджується принцип інклюзивності, який передбачає, що глобальне регулювання має охоплювати не тільки найбільш розвинені території, а й депресивні регіони світу та спрямовуватися до збалансування тенденцій їх розвитку [23, с. 20].

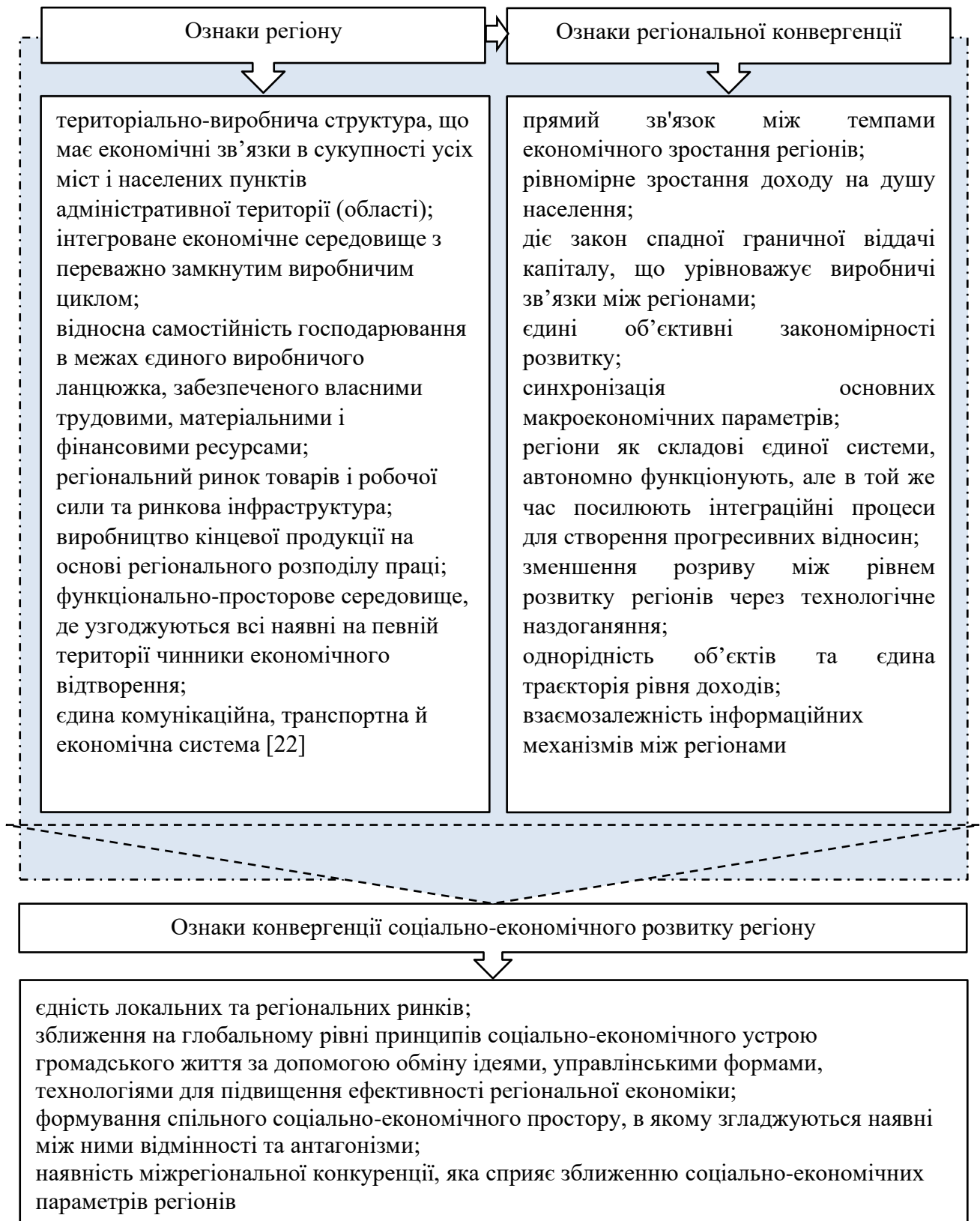

Рис. 2. Структурні ознаки конвергенції соціально-економічного розвитку регіону
 Джерело: складено автором за [21; 22; 23; 24]

Пріоритетність конвергенції у світі та її глобальний контекст також ефективно доводиться «Порядком денним у сфері сталого розвитку на період до 2030 р.», який було ухвалено у 2015 р. Генеральною Асамблеєю ООН [24, с. 3; 25]. Головним принципом

цього Порядку, який є обов'язковим до виконання для усіх країн-членів ООН, є принцип «нікого не залишити позаду», тобто орієнтація на скорочення відмінностей та розбіжностей між різними соціальними групами, державами, регіонами. Більше того, серед 17 Цілей сталого розвитку, які формують основу глобального порядку та добробуту, 10-а ціль «Скорочення нерівності всередині країн і між ними» також наголошує на пріоритетності конвергенції. Для досягнення такої цілі в даному документі зазначено перелік завдань, які підлягають виконанню з метою вирівнювання рівня життя людини на планеті [25]:

до 2030 р. поступове забезпечення зростання доходів найменш забезпеченого населення на рівні доходу, що перевищує середній по країні;
формування політики соціального захисту та забезпечення соціальної рівності;
забезпечення більшої представленості країн, що розвиваються, надання їм більшого права голосу у процесах прийняття глобальних рішень;
ефективна впорядкована та безпечна міграційна політика;
спрямованість фінансових потоків до найбільш нужденних держав та найменш розвинених.

Поширення конвергентних процесів за останні роки охоплює майже усі континенти, тим самим утворюючи численні інтеграційні групи або союзи. За даними Світової організації торгівлі на початок 2011 р. налічувалося 453 реально діючих регіональних торгово-економічних об'єднань, притому 123 з них були зареєстровані після 1995 р., з початку створення організації [26]. Такі організації дають змогу вибудовувати партнерські відносини між усіма країнами світу та формувати підґрунтя для конвергентного розвитку регіонів, країн та територій.

Таким чином, у сучасній міжнародній економіці спостерігається своєрідний «інтеграційний бум». На внутрішньо регіональну торгівлю припадає 2/3 обсягу світової торгівлі. З 164 країн-членів СОТ у 2021 р. практично всі були учасниками в одній або декількох регіональних групах, які створені для здійснення партнерських відносин між країнами. За даними ЮНКТАД, у 2021 р. приблизно 100 нових регіональних і міжрегіональних проєктів перебували на стадії обговорення [27]. Це свідчить про зростання актуальності та важливості об'єднання, інтеграції та конвергенції як на міжнародному, світовому рівні, так і на регіональному рівні кожної країни.

Висновки. Таким чином, світовий економічний простір актуалізує питання єдності та інтеграції, поширює культуру конвергентних відносин на рівні просторового розвитку та висуває на перший план необхідність зростання ключових показників соціального, культурного, економічного, інформаційного, безпекового простору через єднання потенціалу територій як на глобальному, так і на локальному рівнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Айзард У. *Methods of Regional Analysis* (1960).
2. Galbraith J. *The affluent society* / J. Galbraith. Houghton: Mifflin Boston, 1958. 368 p.
3. Myrdal G. *International economy, problems and prospects*. L., 1956. 176 p.
4. Сторонянська І.З. Процеси конвергенції/дивергенції соціально-економічного розвитку регіонів України: підходи до оцінки. *Регіональна економіка*. 2008. №2. С.73-83.
5. Rodriguez-Pose A., Arbix G. *Strategies of Waste: Bidding Wars in the Brazilian Automobile Sector*. *International Journal of Urban and Regional Research*. 2001. Vol. 25(1). P. 134-154.
6. Jaison R., Abel I., Dey T.M., Gabe. *Productivity and the Density of Human Capital*. *Journal of Regional Science*. Volume 52, Issue 4. October 2012. P. 562-586.
7. Collier P. *The Bottom Billion: Why the Poorest Countries Are Failing and What Can Be Done about it*. New York and Oxford, UK.: Oxford University Press, 2007. 224 p.

8. Богачов С. Управління розвитком міських агломерацій в Україні: економіко-правові проблеми. *Схід*. 2015. №5. С. 14-17.
9. Борщевський В., Куцаб-Бонк К. Децентралізація влади як засіб стимулювання конвергенції в українсько-польському транскордонному регіоні. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України* [зб. наук. пр.] / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень». Львів, 2016. Вип. 6 (122). С. 26-30.
10. Возняк Г. Сучасні теорії та парадигми регіонального розвитку: практичний вимір для України URL: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/138.pdf/> (дата звернення 10.01.2023).
11. Григорьева А.В., Безгласная Е.А. Конвергенция экономического развития национальных экономик в условиях глобализации. URL: <http://www.econf.rae.ru/article/6429/> (дата звернення 10.01.2023)
12. Джалилов О.О. Економічна конвергенція як показник інтегрованості країн. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2013. Вип. 3 (50). Ч. 2. С. 132-139.
13. Lucas R.E. On mechanisms of economic development. *Journal of Monetary Economics*. 1988. Vol. 22(1). P. 3-42
14. Romer P. Increasing Returns and Long-Run Growth. *Journal of Economic Perspectives*. 1986. V. 8 (1). P. 3-22.
15. Fujita M., Krugman P., Venables A. The Spatial Economy: cities, regions and international trade. Cambridge, MA: MIT Press, 1999. 367 p.
16. Acemoglu D., Jonson S.H. De Facto Political Power and Institutional Persistence. *American Economic Review*, 2006. № 96(2). P. 325-330.
17. Rodrik D., Subramanian A., Trebbi F. Institution Rule: the Primacy of Institutions over Geography and Integration in Economic development. *Journal of Economic Growth*. 2004. Vol. 9 (2) P. 131-165.
18. Писаренко С. Інноваційне забезпечення конвергентності соціально-економічного розвитку регіонів України. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 3(107). С. 86-95.
19. Регіональна політика Європейського Союзу / [за ред. В. Чужикова]. Київ: КНЕУ, 2016. 495 с.
20. Королюк Ю.Г. Механізми управління розвитком регіональних систем: монографія. Київ: Тернограф», 2011. 344 с.
21. Державне управління регіональним розвитком України: монографія / за заг. ред. В.Є. Воротіна, Я.А. Жаліла. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень при Президентіві України, 2010. 288 с.
22. Романюк С.А. Концептуальні засади регіонального розвитку: від теорії до практики. *Розвиток регіонів у відкритій економіці: теорія, політика, практика*: монографія. Київ: НАДУ, 2013. 375 с.
23. Бурлай Т.В. Макроструктурна політика як фактор економічної конвергенції «наздоганяючих країн». *Вчені записки. У-т економіки і права «КРОК»*, 2006. Вип. 15. С.11-19.
24. Бурлай Т.В. Очевидні та уявні переваги регіональної інтеграції європейських економік. *Вчені записки. У-т економіки і права «КРОК»*, 2005. Вип. 12. С.72-82.
25. Організація об'єднаних націй. Україна. URL: <https://ukraine.un.org/uk/sdgs> (дата звернення 12.01.2023).
26. World Trade Report 2021. WTO. N.-Y.; Geneva, 2021. P. 47.
27. World Investment Report 2021. United Nations. N.-Y.; Geneva, 2021. P. 218.

REFERENCES

1. Izard, U. (1960). *Methods of Regional Analysis*.
2. Galbraith, J. *The affluent society*. Houghton: Mifflin Boston, 1958. 368 p.

3. Myrdal, G. (1956). *International economy, problems and prospects*. L.: 176 p.
4. Storonyanska, I. (2008). Processes of convergence / divergence of social and economic development of the regions of Ukraine: approaches to assessment. *Regional economy*. №2. P. 73-83.
5. Rodriguez-Pose, A. and Arbix, G. (2001). Strategies of Waste: Bidding Wars in the Brazilian Automobile Sector. *International Journal of Urban and Regional Research*. Vol. 25(1). P. 134-154.
6. Jaison R., Abel I., Dey T.M., Gabe. (2012). Productivity and the Density of Human Capital. *Journal of Regional Science*. Volume 52, Issue 4. P. 562-586.
7. Collier, P. (2007). *The Bottom Billion: Why the Poorest Countries Are Failing and What Can Be Done about it*. New York and Oxford, UK.: Oxford University Press. 224 p.
8. Bogachev, S. (2015). Management of the development of urban agglomerations this in *Ukraine: economic and legal problems*. East. №5. P. 14-17.
9. Borshchevsky, V., Kutsab-Bonk, K. (2016). Decentralization of power as a means of stimulating conversion agencies in the Ukrainian-Polish cross-border region. *Social and economic problems of the modern period of Ukraine*. NAS of Ukraine. State University "Institute of regional studies". Lviv, Issue 6 (122). P. 26-30.
10. Wozniak, G. Modern theories and paradigms of regional development: practical dimension for Ukraine. Available at: <http://global-national.in.ua/archive/5-2015/138.pdf/> (Accessed: 10.01.2023).
11. Grigoryeva, A.V., Bezglasnaya, E.A. Convergence of economic development of national of economics in the conditions of globalization. Available at: <http://www.econf.rae.ru/article/6429/> (Accessed:10.01.2023).
12. Dzhililov, O.O. (2013). Economic convergence as an indicator of integration of countries. *Herald of social and economic research*. Issue 3 (50). Part 2. P. 132-139.
13. Lucas, R.E. (1988). On mechanisms of economic development. *Journal of Monetary Economics*. Vol. 22(1). P. 3-42.
14. Romer, P. (1986). Increasing Returns and Long-Run Growth. *Journal of Economic Perspectives*. V. 8 (1). P. 3-22.
15. Fujita, M., Krugman, P., and Venables, A. (1999). *The Spatial Economy: cities, regions and international trade*. Cambridge, MA: MIT Press, 367 p.
16. Acemoglu D., and Jonson S.H., (2006). 'De Facto Political Power and Institutional Persistence' - *American Economic Review*, 96(2) P. 325-330.
17. Rodrik, D., Subramanian, A., and Trebbi, F. (2004). Institution Rule: the Primacy of Institutions over Geography and Integration in Economic development. *Journal of Economic Growth*. Vol. 9(2) P. 131-165.
18. Pisarenko, S. (2014). Innovative provision of convergence of social economic development of the regions of Ukraine. *Soc.-ec.problems of the modern period of Ukraine*. Vol. 3(107). P. 86-95.
19. Chuzhikov, V. (2016). *Regional policy of the European Union: textbook / [ed. Viktor Chuzhikov]*. K.: KNEU. 495 p.
20. Koroliuk, Yu.G. (2011). *Management mechanisms for the development of regional systems: Monograph*. K.: Ternograf, 344 p.
21. *State management of regional development of Ukraine: monograph / by general ed. V.Ye. Vorotina, Ya.A. Zhalila*. K.: National Institute of Strategic Studies under the President of Ukraine, 2010. 288 p.
22. Romanyuk, S. (2013). *Conceptual principles of regional development: from theory to practice. Development of regions in an open economy: theory, policy, practice: monograph*. K.: NADU, 375 p.
23. Burlai, T. (2006). Macrostructural policy as a factor of economic convergence of "catch-up countries". *Scholarly notes*. University of Economics and Law "KROK", Issue 15. P.11-19.

24. Burlai, T. (2005). Obvious and perceived advantages of regional integration of European economies. *Scholarly notes*. University of Economics and Law "KROK", 2005. Issue 12. P.72-82.
25. United Nations. Ukraine. Available at: <https://ukraine.un.org/uk/sdgs> (Accessed: 12.01.2023).
26. World Trade Report 2021. WTO. N.-Y.; Geneva, 2021. P. 47.
27. World Investment Report 2021. United Nations. N.-Y.; Geneva, 2021. P.218.